

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ИЗЈУТРА

Стан редакције и администрације: Краља Александра 12. Телефон 1591.

ДИРЕКТОР Бранко Војковић

ПИЈЕМОНТ

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

ПРЕТПЛАТА за Србију и Бугарску код уредништва: год. 16 дина на поштама. Месечно 1 дина. За иностранство код уредништва На годину 30 франака у злату на пошту год. 15 фр. тромесечно 7-50 фр. у злату. УРВДНИК Коста М. Луковић

Историја арнаутске најезде

Како су населили Србију

— Почетци арнаутског досељавања. — Главни правци покрета. — Насељавање старе српско турске границе. — Како су Арнаути продирали. —

Најезда Арнаута у старе српске земље представља је, до скоро, једну од највећих сметња за одржавање српског елемента у турској царевини и, у исто време, за уједињење српског народа. Докле је, са истока, у Стару Србију и Македонију продирала бугарска пропаганда, фаворизирана од Турака, са запада је, из албнских крајева, наступало својој студији, он је у главном, овим општим потезима, изложио и историју и значај арнаутске сеобе у српске земље:

ПОЧЕТЦИ НАЈЕЗДЕ.

Ширење Арнаута у Српске Земље почело је од једангута на целој западној линији, између Проклетја и Јабланице, према Истоку. Негде је било јаче, негде слабије, у извесним правцима Арнаути су отишли и расули се далеко према Истоку и С. Истоку.

Продирање на широј линији ишло је поступно. То је зависило од различитих околности, особито теренских, а било је и других утицаја, нарочито у наглom ширењу њихову према Србији.

Већ у првим данима свога надзирања Арнаути су захватили области на додирној линији српског и арбанашког елемента, у сливу Дрима. Познате су судбоносне године у другој половини XVII века (1688—1690) када су они заузели крајње западне српске крајеве: Дукађин (почетком XVII века), Метохију, Подрим, Оплење, Гору, Љуму, дебарске области. Зна се и судбински српског елемента у тим крајевима, који је услед силних зулума највећим делом преврнуо вером и махом се поарнаутило, јединим делом избегло, а нешто местимично заостало.

Из тих крајева су избегли Срби, који се нису хтели потурчити и у опште сносити зулуме. Они чине, напореда са себom Арнаута, представљају нарочиту сеобу која се залажа у западним српским крајевима.

АРАМИЈСКЕ ПЛАНИНЕ.

По заузећу првих додирних области, настало је даље надирање и ширење Арнаута према Истоку и С. Истоку. На реду су биле планине: Кораб, Шар, Црнољева, Чичавица, Девич. Оне су, у први мах, биле арамијске планине, нарочито Шар и Кораб; по њима су крстарили само арамије, које су уништиле сточарске становника околних српских крајева, западно од тих планина. Кораб је од последњих дана био пушта, разбојничка планина, по којој се виђало само по које арбанашко стадо чији су чобани, и ако

Арнаути, били сваногa тренутка готови за борбу са арамијама, својим саплеменницима из даљих западних крајева. Том приликом су Арнаути заузели паше по тим планинама и у први мах местимично отпочели сточарски рад. На тај су начин ове српске планине, на којима је номенклатура махом српска, пале у руке Арнаутима.

Заузевши алпски регион тих планина, Арнаути су се спуштали у блиске котлине. Познато је, да су претходно, на ту страну, приређивали читаве пљачкашке походе. Организовани у групама од по 300 људи они су са својим барјакта рима прелазили су даље на Истоку и отимали по 5000 брава стове, водећи формалну борбу у случају потере.

Тиме су себи припремали терен за насељавање.

Све ј'ето ишло у правцу превоја и долина, између којих су ови. На тим прелазима, нарочито по Корабу, и данас има трагова од бусија арамијских.

У ширењу Арнаута од Шаре и Кораба највећа учествују области Дебар и Љума, а северно од Шаре сванакo племена северне Арбаније; њихових преставника је било у долини Топлице и Јабланице, као што ћемо видети.

ПРЕМА КИЧЕВУ, ГОСТИВАРУ И ТЕТОВУ.

Захвативши планине на линији Кораб — Девич, Арнаути су се почели спуштати у блиске источне котлине. Најпре захватају и насељавају планинска села на ободу тих котлина (Носова, Полога, Реке, Кичева), нарочито са западних страна, а потом се шире по котлинама и настављају даље ширење на исток и северниот држећи се махом клисура и планинских крајева.

О њиховом засељавању у источнијим областима зна се више и поузданије. Оно је било крајем XVII и поглавито у XVIII веку и у првој половини XIX века. Познато је да су Клименте заселиле Пештер и поарнаутили се, примивши мухамеданску веру, 1700—1711 год. Даље је довољно наговештено ширење Арнаута на Кичеву Гостивару и Тетову.

Област Горње Река спада у ред оних области на Истоку од Шаре и Кораба, које су онајпре почеле да губе српско обележје. Српски елемент почео је да слаби са опадањем православља и са исељавањем, које је било с тим у вези. Што се и до сада прилично очувао, има се захватити оскретности и жилавости Реналија. Страхоте је су биле прилике, у којима су ови до последњих дана живели; морали су се на све начине довијај ради свога одржања.

Прва појава турчења у Горњој Реци доводи се у везу са појавом јаничара из ове области, што је могло бити крајем XVII а нарочито у 18. веку, у првој половини. Становници су прелазили у мухамеданску веру махом због зулума, да се заштите. Има села, где је био један брат хришћанин, а други мухаме-

данац, како би га овај штитио, као што је случај у селу Бродцу и другде.

Јамачно се један део српског живља поарнаутио и за време православља, када је настала анрахија, која је постојала као редовна појава у тој области. Велики део становништва је примио мухамеданску веру и потом се поарнаутио. За онај део српског народа, који није мењао веру и национално обележје, настали су били теши дани. Услед нечувених зулума, нарочито приликом ширења мухамеданства, становништво се исељавало. На тај начин, испред арнаутских досељеника, који су дошли наикнадно, ишла је српска сеоба према истоку махом услед крви и зулума.

Са захватањем Горње Реке, која је на источној страни Кораба, ишло је наредо и захватање источних страна Шаре и спуштање Арнаута на Кичеву, Горњем и Доњем Пологу, Качаничку Клисури и осталим областима, које су северно и јужно од ових.

И овуда су се Арнаути насељавали насилнички, а по том и милом и силом; последњих година заузели су имања многих Срба и путем задужења.

Ширење Арнаута на Кичеву ишло је преко мавровске висоравни Влајениц, Бистре и Јаме, источном страном Шаре у правцу свих шарских долина према котлини тетовско-гостиварској и Качаничку Клисури, почев од изворне долине Вардаре па до Пустенице и Лепенца.

Према пореклу, Арнаути су се досељавали највише из Љуме и Добра, а било је досељавање из Горе, Мата, Мирдита, Реке Доње. Досељеници из Љуме и Добра има свуда на линији Качаник — Тетово — Гостивар — Кичево.

Сва су данашња арнаутска насеља на источној страни Шаре махом на местима бивших српских села, што најбоље показују номенклатура и села и свих објеката свосних, а и друге појединости.

Српски елемент из ових крајева, које су Арнаути почели насељавати, махом је напуштао своја огњишта и прелазило или у блиска српска села или се даље кретао на Истоку. Било је и случајева да су се турчили; али је карактеристично, да је било у мањој мери потурчица у овим крајевима. У том се погледу разликују ове области од Горње Рене и крајева западно од Шаре и Кораба, где се српски елемент изгледа махом мухамеданизирао и поарнаутио или потурчио.

На тај начин се, поглавито исељавањем, а не турчењем, знатно је ослабио српски елемент у овим областима. Потурчица тако исто има у овим крајевима, али мање. Такви су на пр. Мустафалари у с. Слатини (Доњи Полог); била два брата, па се један потурчио и од њега су ови, а од другог који, се није хтео турчити воде порекло данашњи старцини у селу.

Ове области разликују се од Горње Рене и од области западно од Шаре и Кораба по томе, што је у њима, нарочито близу вароши, настао међу Арнаутима процес турцизирања у вези са јачим укоренивањем мухамеданства. У овим областима Арнаути губе своје национално обележје и зову се Турци. Има села (Баџица Г. и Д. до Гостивара и др.) где се говори и у кући и ван ове само турски, а служе се и српским говором арнаутски знају само старији људи и по које дете у оним кућама, где су се женили из блиских села, у којима се говори арнаутски.

Становници тих села, и ако су пореклом Арнаути, одржавају се од оних, сматрају се за Турке. Мухамеданска је вера код њих јаче укоренила и живот

домаћи сличан животу варошних Турака.

НАСЕЉАВАЊЕ КОСОВА.

Заузевши те крајеве, Арнаути су наставили да се шире и даље, источно од линије Кичево — Полог — Качаник — Косово. Нарочито су се брзо ширили у северно-источном правцу између Прешева и Куршумлије на јужној Морави. Заузеши Голак и планинска села на северозападу и југоистоку од Голака, почели су надирати ка северистоку у правцу Горње Мораве, Ветернице, Јабланице и Топлице. То је ишло веома брзо тако, да су у другој половини XIX. века њихови крајњи издаци били: у правцу Топлице већ на домаћају Ниша; у правцу Јабланице и Ветернице дошли су били до самога Лесковца; Врање је већ било окружено арнаутским насељима. У непосредној близини код Грделичке Клисура прешли су били Мораву, населили Масурицу и заузели Вардењик (повиши чобане, раселили су село Варденик), почели загрожавати Влазилу и надирати у Крајиште.

Да није било године 1878., ко зна где би се у томе правцу зауставили.

Јужно од Врања, заузеши Горњу Мораву, прешли су били и Моравицу, држали прешевско развође (Мораве и Вардара) и надирали на Пчињу. Исто тако од Тетова, Гостивара и Кичева ширили су се према Вардару, у правцу Калдрми Бозага и Суходолице ка Скопљу и од Кичева ка Поречу и даље на Вардар; последњи су покрети били тим јачи, што су били сузбијени са Мораве 1878. год.

НАСЕЉАВАЊЕ СРПСКЕ ГРАНИЦЕ

Арнаути се нису овати ширили због какве пренаселености у својој домовини, већ су их на ову страну нарочито упућивали и насељавали; постојао је изгледа код Турака нарочити систем насељавања, чији циљ је био слабење и распарчавање српског живља и приближавање ка граници тадашње Србије.

То се најбоље види из следећег излагања о насељавању Арнаута у тим крајњим северноисточним областима: Горњој Морави, Пољаници са Клисуром, Масурици, Јабланици и Топлици.

По пореклу Арнаути ових крајева делили су се у две групе. Главна маса била је пореклом из Малсије („Малсијани“) у Арбанији, били је Краснићи („Краснићани“) Гаша („Гашићани“) Хота („Отђанић“), Маљока и др. Било је их је даље од Скадра („Шнодринци“), од Пеки и Ђаковице, од Дечана, Качаника Новогарда и других места, а многи су сизазили са блиске планине Голак („Голакчани“). Један незнатан део чинили су Арнаути Ашани. Поред њих било је и Арнаута Чикаа и Турака Читкаа.

Није познато због чега су први досељеници Арнаути у својој првој домовини, Арбанији напуштали своја огњишта и досељавали се у ове крајеве, који су били њихову доласку, били у главном насељени српским становништвом, те је према томе било изlišно њихово досељавање. Њихов долазак изгледа чуднији тим пре, што је према западу било јамачно још крајева ређе насељених или и без насеља.

Пада у очи, да су сви први досељеници из Арбаније долазили у ове крајеве тек пошто су се били потурчили. У почетку су се у овим крајевима понашали и код хришћани и као мухамеданци, и тек у току времена постали су прави мухамеданци. По томе изгледа да је напуштање њихове домовине у вези и са променом вере.

У ове далеке северно-источне области они су нарочито били упућивани, да би заузимали Ветернице и Грделичку Клисуру, прекинули везу између Српских Земља северно и јужно од тих клисура и да би у случају рата били од сметње нашем продирању уз Мораву, као што је доиста и било 1878 године. То је вероватно и зато, што су ти крајеви онда били насељени, те није било потребе, да се нови досељеници насељавају. Уз то има потврде и друге врсте.

ДОСЕЉАВАЊЕ НА ПРЕВАРУ.

Начин, на који су се насељавали ти први далеки досељеници из Арбаније изгледа необичан, али се по њему најбоље види подла и пројачка особина арнаутске душе и то, да су они били нарочито упућивани у ове крајеве према тадашњој Србији. Ти су се први Арнаути насељавали махом на превару, и тек после су се насилнички ширили, отимајући имања становницима.

Када су се досељавали, били су јадни и жалосни. Најпре су обично долазили сами, а после су им стизале породице. Кукали су и преклињали, да их становници у селима, у која су нашла, приме на конак. Ови су их из самалења примали у своју кућу, али се Арнаути није више удаљавао из куће. Чим му стигне породица, смести се у кући, изабаци све, што му не треба, па ће онда рећи ономе, који га је примио на конак: „Ја идем чак из Малсије, сад иди ти!“ Тако су се заселили први досељеници Арнаути готово у свима, нарочито пограничним селима Пољанице.

Када су се тако настанили, почели би по том насилнички да се шире по осталим селима. Тако су се насилнички засељавали и Арнаути из блиских гоначких села. Најпре су убијали чобане, а по том су се водиле формалне борбе приликом косидбе ливада; становници су их у први мах увек одбијали (Доброшево, Дреновац, Рожданце), али су их ови најпосле ипак расељавали.

На тај су начин Арнаути захватили Пољаницу, Клисуру блиску околину Врања и један део Виногоса. Најпре су били заузели ивична планинска села ових крајева, окопили ове области, па су се онда почели спуштати ка Ветерници и Морави.

ДЕЛА И РЕЧИ

Како су ре времена изменила! Владина сураника је некада долазила на власт одоздо, поверењем народним; данас њену већину ствара полиција, одоздо... Већито наравоученије из Гундулића!

Пре неколико дана, посматрао сам, у башти једнога паланачког хотела, један занимљив призор. За неколико састављених столица, седеле су присталице једне опозиционе странке, око изасланика из Београда; за једним столом у другом крају баште седео је посланички кандидат владине странке, професор Универзитета, са неколико представника власти.

Једна и друга група су се погледале, са времена на време. Ја сам их посматрао и мислио сам: ко би помислио да онај, што нема крај себе никога из народа, неће победити, преварио би се.

ЦРНА МАСКА.

Сатисфакцију Србији!

— Незадовољство у Чешој због изгреда према Србима и Србији. —

Сарајевски атентат је требао, према жељи бечких политичара, да наружи Србију; у ствари, он је Аустрој изложио порузи свега културног света. Незапамћени изгреди, које је пијана руља кочијаша и шатроваца починила у Сарајеву, и који су добили своју апотеозу у Бечу спаљивањем српске заставе, изазвали су гнушање опште гнушање.

Оправдан гнев против тих изгреда обузео је највише, сасвим природно, словенске народе. Пишући у уводном чланку о спаљивању српске заставе у Бечу, чешки лист „Венков“ изјављује да је то догађај преко кога се не може лако прећи и вели:

Сетимо се само афере консула Прохаске, када је Србија дала аустројском консулату у Призрену сатисфакцију и учинила војну почаст. Ми не знамо, да ли ће Србија да тражи сатисфакцију за спаљену српску заставу, али би по нашем мишљењу, било паметно да Аустроја отворено покаже, да се не слаже с бечким бесомучницима.

Ако то Аустроја неће да учини, то јест ако Аустроја не хтедне дати Србији ма какве сатисфакције, онда би то био злочин. Њена политика би онда била играње ватром.

„Султан Осман“

— „Султан Осман“ је готов. — Над ње се испоручити Турској? —

У једном телеграму из Лондона, „Фигаро“ јавља да је дредот, који је Турска откупила од Бразилије и који се градио у енглеским бродарницама, начином већ свој први пробни пут.

Марински коресподент „Пел Мел Газете“ јавља да је „Султан Осман“, прелинаш „Рио — де — Жанерио“, био предан турској влади још пре грчко-турског сукоба, и да се на случај објаве рата између Турске и Грчке не би могло забранити дредоту да напусти британске воде. Напротив, влада би му наредила да напусти пристаниште у даном времену, које би било само неколико часова.

„Пел Мел Газета“ примећује, да је влада понудила гостопримство овоме броду у адмиралском доку са тога врло важног разлога, што брзо савршавање „Султана Османа“ успоставља у неколико равнотежу држава која се споре о хегемонију у Јејеском Мору, пошто је Грчка купила од Сједињених Држава „Мисисипи“ и „Идахо“.

30 јуни 1913. год

Румунија пр стаје на примирје

и изјављује да њена војска неће ићи ка Софији, ако у року од пет дана, док се не заврши ко цетрација њених трупа на Дунаву, Бугарска не изјави преко Русије, да уступа последњу линију Туртукај—Балчик. У противном случају наступаће румунске војске је неизбежно, а претезније румунске могу се лако по-

Књижевни понедељак

Уздах Сутончић.

Прича о црвеном врапцу

Ћу-ћи.

Јанкић

НАНСЕИДА

— СТАНИСЛАВУ ВИНАВЕРУ —

Станислав Лешчински, добротвор Лорена.

Витез пун врлина, краљ велике моћи, Виђао нас често после пола ноћи Оклинене чедним јатом лепих жена...

И док наша граја око споменика Врејаше тишину достојну владара, Правно се невешт позер важна лика, А тајно се сећ'о на времена стара

Протекла у јеку поезије страсне. Али једне ноћи... Љубави и вина Жељан Он је иш'о, сред уличних тмина,

Крај домова старих у часове касне

До статуа Дивне Краљице и жена Чаробног и давно изумрлог света На грудима етрасним, да...

Да! случаја крета! Био сам без друштва! таква дивна сцена!

После менуета склонили се даме, Певачи старински с поклоном дубоким Ишчезоме тихо с пожом плавоким.

Краљ краљицу љуби... Поезија таме

Крије једну топлу историјску тајну. Сваки им пољубац по стих један пише

С мирисом и шумом све складно слише У романсу ноћну, сан у прошлости бајну.

Сад разумем што су споменици тамни! Крај њих дању младост и лепота тече.

Живе стара срца пуна жеља пламни, Гледају нам жене и чекају вече...

Deutschland! Deutschland über alles! — МИЛАНУ ВЕГОВИЋУ —

Жур. Млади + весели + поетични. Јури се кроз собе, прескачу се фотеље, изјављује се љубав. Дискусија о предлогу да се орманима затворе прозори и врата претвара се у критику кубизма. Умор и одмор. Мараме и лезеде. Најзад, жеља за поезијом.

Онај коме се долази (стар шевајест семестара).

То је било прошлог лета, Волели се...

Чежњиво девојачко срце. Ко?! Онај коме се долази. — Ханс и Грета!

Литератури (размажено). — Како... како... Онај к. се д. — Грета цвета Ханс цвета, Волели се усред леша.

Млади др. права. — А! Е? И. О! У... Литератури (нагуљено). — Сирано!

Онај к. се д. — Дању, ноћу уред парка На подневном сунцу благом И у ноћном мраку драгом

Цветала је љубав жарка. Госпођица Девајтис, сва у плакана, одлази у другу собу.

Гдин Цисмашурус. — Читао сам то негде. Онај коме се долази. — Овог лета смо се срели! Голубова пар су бели Ханс и Грета...

Тако здрави! Светла лица Гуроа је Ханс колџица, А за њиме цвета, цвета Слатка, млада мала

Грета!

Гдин Трансмашурус. — Каква штета, Ханс није више поета?

Онај коме се долази. — А не! То је песма нашег Ханса У њој има добра шанса. ...Кад остари и кроз седе Власи Хансу ветрић пирка Златним јатом узучића Допуњена биће збирка. Само нека дивна Грета Цвета, Цвета...

Литератури (пријатно наменан, егалитарно). — Deutschland! Deutschland über alles!

Историја једне лектире — ДРАГОЉУБУ ИЛИЋУ —

Онда кад се душа рађа Волела ме мала Нађа; Читали смо руске књиге И брицули светске бриге.

Светла беше зора млада Пуна снова, чистих нада, Али све то као сенка Прође брзо... О, Нађенка,

Кад се сети И кад слети У дубину прошлких дана Душа пуна бола, рана,

Твоје очи још ме теше Кроз сузе се тихо смеше, Волем душе које греше? И бол лиже као сенка, О Нађенка!

Нађа, Нађа, Све си лепша, све си млађа, Све си слађа!

А ја? Уо живот сам заш'о давно Око ми је болно — тавно, Кад се срце тебе сећа Гори као мргвом свећа.

Лице бледи, Коса седи, Сад је нађа туђа жена Наша љубав успомена.

Ово вече пуно сјаја Душа ми се с тобом спаја.

Слатки миру, жено мила, Ах, ма чија да си била Душа оста вечно твоја Несрећан сам, ти си моја. И бол леже као сенка О Нађенка!

Прича о црвеном врапцу.

Да ти причам причу О врапцу црвеном!

Хоћу! Хоћу! Хоћу! Почни! Почни! Почни!

Кад плодови сочни Падаху са грана Дошувах се ноћу До драгина стана.

Звао би је. Авај, Језик се дрвени! Ах, црвен сам, црвен К'о врабац дрвени.

Шум. Пада, пада На све моје страсти Ноња блага роса Дошла ми је драга Полуднага, боса... Под прозором чедне Девичанске собе Румене се усне У пољупце дробо.

већати. Само ако се одмах уступи линија Туртукај—Балчик и закључи примирје са Србијом и Грчком, може се зауставити наступање Румуна и Бугарска снасти од даљих губитака и заплета.

На старој граници

се продужава гоњење Бугара и то с успехом.

На мекедонском војишту пак влада ватишје.

Дешавају се само најобичније чарке, пошто се очекују нови неодложни сукоби. Може се рећи да је први део рата потпуно завршен. Велика битка на Брегалници са свим својим страхотама завршена је у потпуности. Бугарске армије су изгубиле све своје нападне опозиције изгубиле су територије на којима су биле за сво време примирја а сада су принуђене да се бране на висовима Македоније и на својој старој граници. Овакво стање убило је сав дух у бугарских војника, а очајан положај је постао само страшнији због немогућности доношења хране.

Бугарске трупе су одсечене једна од друге, комуникације или у оштећења или је бедна.

Друмове се налазе у рукама Срба и Грка, који су посели Кавалу, а заузели већ Серез и Драму.

Огромна одељење бугарске војске бачена су на Пљачковицу, где су принуђена да гладују. Сем тога прети опасност да буду заробљена.

Исход рата

је сада јасан за свакога. Бугарска се нема више чему надати. То увиђају чак и они, који су били највећи оптимисти, а признају и њихови листови, који су до сада говорили о огромним успесима бугарске војске, а сад одједном говоре о потреби што скорјег мира. Њихови листови преклињу Русију да задрже продајне непријатеља.

Али

бугарска влада

још не попушта, она још увек верује у могућност победе бугарског оружја, ма да је то апсурд.

Савезничке војске не морају у будуће имати велике успехе, јер је очевидно да ће будући сукоби бити много крвавији од данашњих, али савезничке војске нико не може бацити са позиција на којима се сада налазе.

Тако је, дакле, у целој Европи завладало опште уверење, да је мир близу. Питање је само, да ли ће га Бугарска закључити одмах сада, после околних пораза или закључити га ипак са чашћу, или ће чекати, да савезничке војске уђу у Софију и да одатле диктују своју вољу победом неверном савезнику.

Руски листови

са највећом енергијом проперирају идеју мира, тврдећи, да овај крвави рат, кад је већ избио, треба да се бар што пре заврши.

Судећи по држању Бугарске, треба очекивати још нове жртве.

ТЕЛЕГРАМИ

(Од 29. јуна)

ГРЧКА И БУГАРСКА.

Атина, 28. јуна. Господин Пасаров, бугарски посланик, предао је данас краљу акредитивна писма, уз уобичајени церемонијал и у присуству министра Иностранних Дела, **ГЛАД У АЛБАНИЈИ.**

Драч, 27. јуна.

Неисказана беда влада у јужној Албанији код одбеглог становништва и њему би се могло помоћи само организационим заузимањем.

ПРОТИВ ЕПИРАЦА.

Беч, 28. јуна.

„Албанска Кореспонденција“ сазнаје из

Валоне, да је контролна комисија преставила код Зоографоса противне претресе Епираца и против преласна уговорене неутралне зоне. Тиме је нарушен споразум на Крфу.

Зоографос је одговорио да се кретање трупа десило без његове воље и дао је наредбу за повлачење.

МЕСИЈА ИЗ ВАЛОНЕ

— Исмаил Кемал заводи реформе у Албанији —

Драч, 28. јуна

Исмаил Кемал дошао је да воспостави ред у Албанији помоћу кантоналног система.

На основу тог плана, северни католички крајеви, до реке Маћа били би потчињени Пренк Биб Доди; мухамедански крајеви између река Маћа и Шкумбе, Есад паши; од Шкумбе до Тепелени-а, Исмаил Кемалу; и на послетку предели у којима живе православни били би потчињени Зоографосу.

Цувај пред Сабором

— Сабор решава о кривицама комесара Цуваја —

Загреб, 28. јуна.

Сабор претреса извештај комисије, којој је стављено у задатак, да расмотри предлог о поправци погрешке устава, које су се десиле за време комесаријата. Комисија је усвојила Бадајев предлог, по коме имају да се створе уставне гаранције и да се отклоне последице комесаријата.

Комисија је одбацила предлог посланика Пребега, члана француске странке, који је тражио да бивши краљевски комесар Цувај буде оптужен. У пуној саборској седници посланик Петричић поднео је понову исти предлог, који је председник Медаковић огласио да не може бити узет у дискусију, пошто не носи потпис двадесет посланика, како је то предвиђено у пословнику.

Извештај Светозар Прибићевић, мотивишући предлог комисије, рекао је да би усвајање предлога Пребега или Петричића повукло за собом распуштање Сабора. Међутим, ни већина, ни народ, који жели рад Сабора, не би хтели да он буде распуштен.

Загреб, 29. јуна.

Сабор је усвојио Бадајев предлог. Идућа седница заказана је за понедељак.

Хапшења у Бечу

— Бечка полиција против југословенских студената. — Хапшење Јосифа Нозака. — Претреси у југословенским друштвима. —

У току прошле недеље, бечка полиција је извршила претресе у становама многих југословенских студената и неколико од најугледнијих студената ухапсила. Како „Цајт“ јавља, полиција је то учинила на тајне доставе да вође југословенских националних удружења стоје у вези са „великокрпском пропагандом“. У многим кућама, она је конфисковала списе и рукописе.

Игледа да је први повод за хапшења дала љубљанска полиција, која је тражила да се ухапси студент философије Јосиф Нозак, Словенац. Бечка полиција је, у претераној промишљивости, помислила да љубљанска полиција тражи Јосифа Нозака због сарајевског атентата. И да јој други не би славу отео, из-

вршила је претресе у становама многих југословенских студената.

Међутим, после се показало, да је полиција тражила Нозака за једну чисто локалну словеначку ствар.

Бечка полиција се није задовољила само претресењем станова; она је послала потерницу за свима југословенским студентима који су отпутовали, и многе на пута задржала. У становама, где су ти студенти становали, тражила је детаљна обавешења о њиховом владању. Осим Нозака, она је ухапсила још неколико студената, али већином из аустроугарске монархије.

У Бечу има око 1500 југословенских студената. Они су, највећим делом, уписани на медицинском факултету, али их има приличан број и на философском и на правном. Југословенски студенти су искупили око својих националних корпорација: то су удружења „Балкан“, „Зора“, „Звоинмир“.

Из Беча је синоћ стигао овај телеграм:

Беч, 28. јуна.

Како доноси један чешки лист, бечка полиција ухапсила је два српска студента медицине: Саву Вукићевића и Ђорђа Стојановића. Вукићевић је дао крвну дечку у једној кафани да вице „Живела Србија!“ Стојановић је после некога времена пуштен у слободу.

Међутим, сматра се да је Вукићевић компромитован у сарајевској афери.

Једна тајна

— Шта се догодило на броду, који је преносио тело Фране Фердинанда —

Синоћ је Кореспонденц Биро послао ово званично саопштење из Беча:

Беч, 28. јуна

Листови у Трсту објавили су вест, како је на броду, на коме је пренешено тело надвојводе Фране Фердинанда, један официр убио револверским метком једног војника, зато што је бранио великокрпске идеје.

Ова је вест неистинита.

Кнез се сели

— Албански суверен се пакује и сели. —

Кнез Вид се спрема за одлазак из Драча. Све га је изневерило. Пренк Биб Дода се показао као нуквица, Туркан паша је наишао на непријатељски пријем у Бечу и Петрограду, „Наде кнеза Вида, каже „Месаџеро“, одлезе једна по једна, као жуто лишће у јесен“.

„Фосовим Новинама“ јављају из Највида да су ових дана стигли тамо велики транспорти кнежевог дворског намештаја. Све просторија у највидском дворцу, у коме је кнез Вид раније становао, поново су, у највећој тишини, уређене и удешене за становање кнежевског пара.

Изгледа да кнеза није на одлазак нагонило само стање у Албанији, него начин на који је његов изасланик, Туркан паша, у Европи примљен. У Бечу су албанског министра председника примили прилично хладно; у Петрограду, Туркан паши су рекли да данашњи режим у Албанији не може дуго да траје.

„Новој Слободној Преси“ јављају из Цариграда: Туркан паша је посетио дипломате и Сазонове. И овде су га пријатељски примили, али су му дали на знање да велике силе нису више

вољне да помажу кнеза Вида, пошто је његов избор био једна погрешка.

У меридавним круговима се тврди, да је албански министар на сва питања добио дефинитивне одговоре.

Он из Петрограда путује за Берлин.

Хартвигова гробница

— Велики пријатељ српског народа биће сахрањен у Београду —

Да би дала видног израза захвалности српског народа према поч. Николају Хартвигу и да би жалост српског народа за великим његовим пријатељем што јасније обележила, српска влада је умолила породицу племенитог покојника да дозволи да се његово тело сахрани у Београду, престоници земље за чије је добро и напредак он тако много учинио.

Породица покојног Николе Хартвига одавала се молби српске владе и велики покојник биће сахрањен на београдском Новом Гробљу.

Београдска општина уступила је нарочито земљиште на коме ће се подићи гробница Николају Хартвигу. Оно се налази одмах до гробнице великог српског народног добротвора Велимира Тодоровића, и зидање гробнице већ је отпочело.

Сарана пок. Николаја Хенриковића Хартвига биће у уторак, у 10 часова пре подне.

Петровданске свечаности

— У част рођен-дана Краља Петра I. —

Јуче пре подне, од раног јутра, по београдским улицама осећала се необична живост.

Још око седам и по часова, дуж улица којима су имали да пробу Престолонаследник, принчеви, дипломатија и великодостојници, да присуствују свечаном благодарењу у Саборној Цркви, био је намештен војнички кордон, састављен од трупа београдског гарнизона.

Војнички кордон протезао се од Двора улицама Краља Милана, Кнез Михајловом, и то само са десне стране. На левој страни, дуж тротоара, почев од Двора па до Саборне Цркве, и иза кордона е десне стране, налазила се маса света која је већ од раног јутра посела улице.

Распоред трупа био је овај: испред Двора, питомци Војне Академије; затим музика седмог пешадиског пука, пешадиска подофицирска школа, седми пук; и најзад, дуж целе Кнез Михајлове улице, новообразовани вардарски пук.

ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК ПРОЛАЗИ.

Још од осам часова, слободним простором средином улице нилазила су кола у којима су били великодостојници, министри, виши официри, страни посланици, аташеи итд.

Тачно у девет часова указао се ескадрон Краљеве Гарде, са заставом на челу, а одмах затим су се појавила кола у којима је седео Престолонаследник Александар. Кола су била окружена свитом од официра на којима, У другим колима су били принц Ђорђе и кнез Павле. Маса народа поздрављала је престолонаследника и принчеве бурним клицањем „Живели!“ и маханем шерира.

СВЕЧАНО БЛАГОДАРЕЊЕ.

Око 9 часова почела је у београдској Саборној Цркви, — у исто време кад и у

свима осталим црквама у земљи — свечана служба за дуг живот Краља Србије Петра Првог.

Служби и благодарењу присуствовали су престолонаследник Александар, принц Ђорђе, Кнез Павле, сви министри, дипломатски кор, официрски кор и маса грађана.

ПАРАД ПОРЕД ДВОРА.

После службе и благодарења, итним путем, кроз масу одушевљених Београђана који су га раздрагано поздрављале, одвезао се престолонаследник са принчевима и свитом у Двор.

Одмах затим настао је пред Двором свечан парад, у коме у узеле учешћа све трупе београдског гарнизона.

Парад је ишао овим редом: Прво питомци Војне Академије, затим пешадиска подофицирска школа, једна чета Краљеве Гарде, две чете седмог пешадиског пука, новообразовани вардарски пук, два ескадрона четвртог коњичког пука и два дивизиона дунаског артиљеријског пука.

Држање трупа у пролазу поред престолонаследника било је изврсно. Нарочито су падали у очи наши нови војници, синови Нове Србије.

ПРИЈЕМ У ДВОРУ.

После парада било је у Двору свечано примање.

Честитања је примио, у име Краљеве, Престолонаследник Александар. На пријему су били дипломатски и официрски кор, Митрополит, председник и чланови Државног Савета, чланови Касације и Апелације, бивши министри, директори виших и средњих школа итд.

Пријем је трајао све до подне. Њиме су завршене овогодишње петровданске свечаности.

Јучерашње трке

— Хандинап и дерби —

Јуче после подне одржан је последњи летњи тркачки састанак. Због плахе кише, која је у Београду падала између два и три часа по подне, на тркалишту је било врло мало света.

Трке су почеле тек око 5 часова. У првој, утешној трци, на стази од 1000 метара, а за награде од 400, 150 и 80 динара, трчало је 18 грла. Први је пошао и први пред победни стуб стигао за три дужине Цвилиц паши, својина браће Стаменковића из Београда; друга Бевељенија, својина ергеле „Власина“; трећа

ИЗБОРНА БОРБА

— Кандидације радикала у окрузима и варошима. — Неспоразум међу радикалима. —

РАДИКАЛИ У ПОЖАРЕВЦУ

Радикали у Пожаревцу нису још одржали збор на коме би извршили кандидацију посланика. То долази отуда, што се тамо два јака и угледна радикала боре о мандат. То су г. Јоска Јовановић дугогодишњи посланик и председник пожаревачке општине, и Душманић, апотекар.

Ко ће од њих двојице бити кандидатом, не може се са поузданошћу рећи; али су за сада већи изгледи на страни г. Јоске Јовановића.

РАДИКАЛИ У СМЕДЕРЕВУ

Смедеревски радикали ће истаћи као свој посланичког кандидата г. Живојина Тајсића, апотекара и народног посланика.

Овога пута, г. Тајсић неће ући у скупштину, пошто ће у Смедереву

Штајка Ж. Братковића из Бадњеваца. Друга трка за ова домаћа и као таква призната приподела грла све старости. Стаза око 2000 метара; награде 1000, 300 и 100; трчало је 10 грла. Прва је кренула у колосалним скоковима и стигла прва како је телта (и ако је носила 73 кгт.) Бела Рука, својина Ергеле „Авала“ из Беогграда; друга, на четири дужине иза Беле Руке стигла је Ђоконда, својина Д. Андоновића, цуконика, која је носила терет свега од 54 кгт.; на две дужине иза ње стигла је Моравца супарница са прошлог дерба, цункрвна и добро тренирана Цура.

У трећој трци, дерби, трчало је 15 грла на стази од 2400 метара за награде од 4000, 1000 и 500 динара. Ова је трка испала врло рђаво. На првом завјутку остало је 8 коња и три јахача на земљи, од којих је цокел ергеле „Власина“ онасно повређен. Од седам коња који су проузвикали да трче, први је стигао Жаралин, својина чувеног одгајивача коња Мил. Стефановића, из Шутоке (ваљевска Колубара), чији је Моравца добио прву награду на прошлом дерби четворогодица. Њега је јахао онај цокел Ракетић, који је јахао и Моравца, и који је, после добијеног прошлог дерба, трковао: „Ни Ждралци нико неће омаришати реи!“ За њиме, на шест дужина, стигао је Сатурнов син Миле, својина Ђ. Тошића, жанд. поручника. Брегалница, пунокрвна и добро тренирана трогода омица, која је два пута стигла прва, једва је пред самим победним стубом стигла трећа.

У четвртој, лесној цокелској трци друге категорије, стигла је прва Штајка, својина Животе Братковића, из Бадњеваца; други Кандид II, својина Р. Гавриловића, из Варне; трећи Кушља, својина Николе Јовановића, из Беогграда.

Пет, официрска препновска трка, на стази од 2500 метара није била много занимљива, пошто су два јахача, одмах на првој преноји, пали с коња. Пошто је у овој трци трчало свега 7 грла (од којих су два у почетку остала) то је било свега две награде. Прву је добила Мила, својина Стојановића, поручника, другу Лицо, својина М. Максимовића, потпоручника.

Трке су завршене тек у 8 часова. Идући тркачки састанак биће 6. августа.

САМОСТАЛЦИ У ЂУПРИЈИ

У Ђуприји самостални радикали ће истаћи за посланичког кандидата г. Милисаву Радојковића трговца и пређашњег народног посланика.

РАДИКАЛИ У ЧАЧКУ.

На ужој конференцији радикала округа чачанског утврђена је окружна кандидатска листа. Носилац листе биће г. Јаков Чорбић, други на листи ће бити г. М. Срвезовић, учитељ из Трнаве, трећи Андреја Протић, тежак, четврти В. Константиновић „Лала“ из Краљева и пети Милан Радојковић, из Ивањице.

Први квалификовани биће г. Андреја Николић, а други г. Драгиша Васић, адвокат из Чачка.

Шта то цвили, драги? Звезде ил ноћ цела?

Не! постела твоја невина и бела, Као пусти гнездо, као срце моје

Тако она тужи чезне за двоје. Славна ноћи пуна љубавних млина

Воли, мрзи, воли твога грешног сина,

Али никад ником немој рећи хлети

Како црвен врабац пусти гнезду слети

И како у сунце Веселога дана

Одлети са нежног Девојачког длана.

О знај, сунце, док јој љубиш груди голе

Растанак ме тихом љубомором боле.

Зашто само моја није Тајна љубав, цела она,

Можда, можда, мисе, чајне, Заменују Орiona.

Ако љубав, љубав наша Кроз песму се чује тешну,

Одали су целом свету Тајну легу, тајну вечну.

Приче коју не зна нико

И ако је многи зборе, Причу мале, чудне тице

Од љубави која гори. Наше снове жени води

Лепотом се њеном краси: С вечерњачом што се роди

У зорњачи нек се гаси. Луксембург, хилјадудевестчетрнајестог маја.

Бланкадор

РОМАН ОД МОРИСА МЕНДРОНА

наставкак (17)

И она поново заспа, спањајући о Бланкадору чија је постојаност — јавна и напорна — служила као тема једном лепом витешком роману. Она није помишљала да је у овом тренутку Бланкадор имао један веомиштен разговор с пастором Матијом Робеном.

Сличан грабљивом курјаци, овај Бижи службеник ишао је кулоарима, ишчекујући да Бланкадор падне у замке које је он разапео пред њим и око њега. Он примети младога човека.

Матија Робен поздравља Бланкадору учтиво и овај му одговара такође учтиво.

— Е лепо, господине! рече пастор, ми ћемо се мало прошетати но бојећи се јутарње магле, Треба поранити да би се могло видети дело Божије. Ја бих вас замолио да ме пратите у друштво.

Бланкадор узвикну очаран таквом понизношћу:

— Господин пастор хоће да се шали... И они пођоше. За њима је ишао једно Жакмен Тардавал. Он је хтео непрестано пратити свога господара да би му се својим саветима и иначе могао наћи у невољи, нарочито после писма добијеног од Симона Гардлебеда.

РАДИКАЛИ У СРЕЗУ БАЊСКОМ.

Међу радикалима у срезу бањском дошло је до расцепе. Појавила су се три кандидата: г. г. Петар Дијиди, бивши посланик, Петар Паунковић, радикални дисидент са листе Михаила Петровића и Милан Цветковић, учитељ из Дугог-Поља.

Сва три кандидата је звао у Ниш г. Коста Стојановић, ради измирења, али је покушај остао неуспешан. После тога је отишао у Сокобању г. Никола Узунковић, да измирење изврши, али је и тај други покушај остао без икаквог успеха.

Како су међу радикалима у округу нишком несугласице врло велике — појавиле су се у срезовима нишким, сврљашким и бањском — по свој прилици ће радикали тамо имати две листе.

Г. ЈАША ПРОДАНОВИЋ НА ПУТУ.

Г. Јаша Продановић, члан главног одбора самосталне странке, отпутовао је учерећним брзим возом у Чакач. Г. Продановић ће у округу чачанском провести неколико дана, па ће затим отпутовати у округ ужички.

Г. Г. Ђ. БЛАГОЈЕВИЋ И С. ХАЦИЋ.

Радикали среза сврљашког држали су 26. овог мес. средњи збор за кандидацију једног посланика. На збору је дошло до оштрог сукоба између г. Ђорђа Благојевића, бившег народног посланика, и г. Светозара Хаџића, учитеља у пензији. И ако је уз г. Хаџића мањина, ипак је он утврђен за кандидата, пошто су његову кандидацију потпомогали радикали из главног одбора.

Незадовољан таквом одлуком, г. Ђорђе Благојевић је напустио са својим присталицама збор, изјављујући да ће са Михајлом Петровићем и осталим незадовољницима истаћи засебну листу.

Г. ДРАГ. ЈОКСИМОВИЋ У АГИТАЦИЈИ.

Г. Драгољуб Јоксимовић, члан главног одбора самосталаца отпутовао је синоћ у Крушевца, да присуствује данашњој окружној конференцији за округ крушевачки.

Стазама и путевима

Један моралист је, у наступу песимизма, рекао да се избори приређују само зато да се повећају монополски приходи. Њему се учинило да је крајњи циљ изборних пребројавања да се приватно богатство, преко паклића и литрењака, преручи у касе државне.

Међутим изгледа, да и држава спушта своју лепту у гласачке цепове. Један путник, који је из Ниша допутовао, причао ми је јуче:

— Од кад путујем ерским железницама, нисам доживео веће изненађење. Сви су кондуктери необично учтиви; изгледа чак да није потребно ни да се ва возу плати.

Од десетет људи из мога вагона, свега неколико је имало карте. Остали су путовали са неким белим цедуљама...

Путници су ми објаснили да се сада иде у Народну Скупштину, у место на железничку благајну, и да народни посланици проводе цео дан у потписивању препорука. Веле, зашто смо се борили! Боем.

Дневне вести

Унапређења у Привреди

Престолонаследник Александар потписао је указ, којим се постављају:

за секретара IV класе у одељењу за трговину, радиност и саобраћај, др. Милош Радосављевић, секретар V класе истог одељења;

за инжењера II класе хидротехничког одељења Милош Јовановић, инжењер III класе истог одељења;

за секретара IV класе хидротехничког одељења Милан С. Милетић, секретар V класе истог одељења;

за секретара I класе и вршиоца дужности управника II класе, г. др. Радоје М. Јовановић, секретар II класе.

Питање о порезу

Прекујуче пре подне посетили су председника владе изасланици вароши Приштине, Новог Пазара, Штима, Велеса и других већих места у Новој Србији и поднели жалбу против несразмерно и неправедно разрезаног пореза. Председник владе обећао је, да ће у најкраћем времену послати једну стручну државну комисију, која ће у новим крајевима да проучи питање о разрезивању пореза.

Према реферату те комисије регулисаће се разрезом порезе у Новој Србији.

Скопљанци код Краља

Прекујуче су ђаци скопљанске гимназије, који путују по Србији, дошли у Врањску Бању и посетили Краља, који се бави тамо ради лечења.

Краљ се задржао више од сата у разговору са ђацима и подарио им је 300 динара.

Једна исправка

Умољени смо од г. др. Милутина Бошковића, вишег чиновника Народне Банке, да демантујемо вест о његовој кандидацији за првог квалификованог посланика у округу београдском. Пошто г. Бошковић не припада ни једној политичкој странци, он се ових избора неће нигде кандидовати.

Испити у Богословији

У суботу после подне завршени су испити зрелости у Богословији Светога Саве. За испит се пријавило 37 кандидата; у почетку испита одбијено је 4, а тројица су одустала од полагања у току испита.

Повратак америчког конзула

Г. Карло Мопико, амерички конзул у Београду, који је пробио на одсуству неколико недеља, вратио се из иностранства прекиноћ у 10 и по часова експрес оријентом.

Зараза великих богиња

У неколико села у грочанском срезу, београдског округа, појавила се у доста великој мери зараза великих богиња. Окружно начелство одмах је наредило лекару среза грочанског да, у колико је то могуће, спречи заразу и тражило је од Министарства Унутрашњих Дела још једног лекара да помогне среском лекару у послу око спречавања опаке заразе.

Призренски богослови у Београду

Прекујуче по подне допутовао је у Београд г. Стева Димитријевић, ректор призренске богословије, са 40 ученика. Призренски богослови ће се задржати у Београду неколико дана ради разгледања престонице и њених знаменитости.

Крађе на железницама

Пошто су у последње време учестале крађе на железницама, Железничка Дирекција је упутила распис свима железничким станицама, да ће за најмању штету да чини одговорним шефовима станица. На основу тога расписа, Дирекција је већ казнила већи број шефова станица.

Предизборна литература

Народна Библиотека умолила је Министарство Унутрашњих Дела да упути распис свима политичким властима у земљи, да воде строга рачуна о томе, да се све брошуре, штампане о изборима, уредно шаљу Народној Библиотеци.

Министарство је то ставило до знања свима властима путем расписа.

Минералне воде

У току ове недеље састаће се саветодавни бањски одбор за проучавање бањских вода и минералних извора и решаваће о реферату нарочите комисије Министарства Народне Привреде о извршеном прегледу минералних вода у новим крајевима.

Ову бањску комисију састављају виши чиновници Министарства Унутрашњих Дела, Привреде и Грађевина.

БЕЛЕШКЕ

ВЕРИДБА. — Г-ђа Јохана и господин Исак С. Леви трг. олд. имају част извести њихове пријатеље и познанике, да ће се њихова кћи г-ца Реа венчати са г. Др. Рудолфа Кенигом у Бечу у уторак 1 јула ов. год. по старом календару.

Нарочите позивнице неће се слати. Телеграм адреса: Wien Pension Louisenheim, Eisen gasse № 2.

ЧИТУЉА. — Госпођа Милева, удова генерала Ранка Алимпића, рођена Вукмановића, преминула је јуче, 20 ов. м., по подне.

Погреб ће бити данас у 4 часа по подне; опело у Вознесенској Цркви. Стан Немањина ул. бр. 26.

Претплата на „Пијемонт“ стаје један динар месечно.

Хапшења у очи Петровдана

— Прекујуче је београдска полиција ухапсила три сумњиве вагабунде. — Резултати полицијске истраге. — Интервенција бугарског посланика —

Има равно неколико недеља како наша полиција тражи, по захтеву софиске полиције, неког Косту Штерова, кројачког радника, који је родом из Крушевца у Македонији.

Овај Штеров је, по спису, који су дале саме бугарске власти, човек од својих 32 године, алкохоличар и у опште један пропао тип. Тражи се зато што је извршио један покушај убиства (и силоване?) па утекао.

НОД „СЕДАМ ЧУНОВА“

Доле на Дорћолу, у близини Дунава, налази се мизерна, ниска и влажна кафаница код „Седам Чунова“. У њу долазе радници, већином аласи и амали. Ова је кафана позната највише са крвавих аласко-амалских туча и других скадала. Повучена је, те у њу често долазе и они који се траже, а не могу да се нађу.

Пре неколико дана, један тајни полицијца залутао је у ову кафаницу и том приликом је за једним повученим столом приметио три личности, које, судећи по њиховом сумњивом држању, нису желели ни да се чују, ни да се виде.

Полицијца је стрљивао чекао да се та три госта разиђу, онда је пошао за једним од њих. Човек је станао у Снадарској улици.

Сутра дан је полицијца већ имао тражену тачу у рукама. То је био тражни Коста Штеров, снајдер и разбојник.

ХАПШЕЊЕ КОСТЕ ШТЕРОВА.

Било је то у четвртак у вече, кад је извршено хапшење Косте Штерова, бугарски поданик, на захтев бугарских власти.

Коста се враћао са састанка од „Седам Чунова“, и кад је дошао у близину свога стана, предао га је жандарму и казао му да поље са њим у Управу.

Коста се силно уплашио. Први пут му је био да се маши руком за џеп, одакле је извадио џепну марамицу и бацно је поред себе. Жандарм је ово приметио и подигао са земље марамицу.

Када је мараму одвио, нашао је у њој 10 метака за револвер Бровнигговог система.

КОСТИНО САСЛУШАЊЕ.

Коста је још исте вечери саслушан од стране кривичног одељења Управе Града. На саслушању се држао невероватно чинички и дрско. Испочетка није хтео да одговара на упућена питања, и изјавио је да ће одмах још колико исте ноћи тражити интервенцију бугарског посланика.

Касније се мало одобрљиво, пао је у неку врсту меланхолије и онда је признао, да је хтео да се убије из очајања и мржње на овај свет. Метци, који су нађени код њега од Бровнигговог револвера, који му је нађен у стану и којим је хтео да изврши самоубиство.

Још исте ноћи извршен је претрес Костиног стана и ништа сумњиво није нађено, сем револвера, који је полиција узела.

Интересантно је и то да је Коста у почетку казао да се зове Коста Шеровић и да је Србин из Нове Србије; али када је видео да полиција већ зна с њим има посла, одрекао је свој први исказ, и казао да је он Коста Штеров.

ПОЛИЦИЈА СУМЊА.

Међутим, Костино држање и одрицање да познаје ма ког Бугарина у Београду, уједно с другим околностима, нагнале су полицију да посумња у тачност Костиног исказа. Коста је ухаваен у четвртак у вече, и за све време до у очи Петровдана, полиција је вршила енергичну истрагу да похвата Костине везе у Београду; да утврди са ким се дружио итд. и нарочито, која су та два лица са којима се састајао код „Седам Чунова“.

НАЈЗАД, У СУБОТУ ПО ПОДНЕ ПОЛИЦИЈА ЈЕ ДОШЛА НА ПРАВИ ПУТ.

ДВА СУМЊИВА БУГАРИНА.

Коста је раније станао у Палилули, и то је полицији послужило као ослонац за даљу истрагу.

Како је полиција дошла до резултата и шта је претходило даљим хапшењима, без предметно је опивати. Тек у главном у суботу у вече, уочи самог Петровдана, ухапшена су и у кварт палилулски дотерани као сумњива још два Бугарина, по занимању кројачки радници. Један од њих се зове Борис Русев, а други Васил Минев.

Борис је ухапшен у нужнику кројачке радње Митровића у Рафар. улици. Кад је наишла полиција, он је утекао из радионице у нужник, где је хтео да се сакрије. Полиција је провалаки нужник и затекла га је како нешто баца из црева. Шта је бацао није хтео да призна.

Васил је ухапшен у једној млекаоници у Сремској улици, преко пута кафе „Мали Војник“. Он се на саслушању држао до крајности дрско.

ЛАЖНЕ ПРИЈАВЕ — ЛАЖНЕ ОДБРАНЕ.

Интересантно је да се Борис и Русев лажно и под српским именом пријавио, кварту у коме станује. Пријавио се као Борислав Русевић. Васил Минев је још сумњивији. За њега се не зна тачно дали је Васил Минев или Васил Мачаров.

У опште, обавда ова лица су понављали сумњива: један, Борис, лажно се пријавио, други, Васил, беспослен је и не ради нигде. На саслушању они дају сумњиве изјаве, лажно се бране и један другом противурече.

На саслушању у кварту палилулском, уочи Петровдана, Васил је између осталог признао да Косту познаје, да је сумњив и да је био бугарски комита.

— А бугарске комите су најгори људи, олош! завршио је овај Васил, који изгледа није далеко одмакао од свога другог Косте.

Коста одриче да је био бугарски комита.

ПРОТЕСТ БУГАРСКОГ ПОСЛАНСТВА.

Још истог вечера, бугарско посланство је дознало — како и од кога, није познато — да су неки Бугари похватани, и протествовало је актом преко Управе Града.

Интересантан је и занимљив овај протест. Бугарске власти траже да им тражилине злочинце, а кад их ми нађемо и ухапсимо онда бугарски посланик протестује.

Нашто овај протест кад је Коста — а вероватно и његови другови — самоубица и ништа више?

ДРУШТВО ОД „СЕДАМ ЧУНОВА“

Потом се истрага продужила и најзад је утврђено, испочетка само нејасним наговештавањем, а касније и Костином признањем да су Борис Русев и Васил Минев та лица, са којима се Коста готово сваке вечери састајао у кафаници код „Седам Чунова“.

Сва тројица су у почетку упорно тврдили да су ти њихови састанци били невинне природе, али када је Васил напало Косту, да је био бугарски комита, разљућен Коста учинио је полицији занимљива открића.

ОСУЈЕЂЕН АТЕНТАТ ?

Док је Васил Косту нападао и грдио, Коста се само бранио; затим када је Васил завршио, Коста је узео реч. Коста је полицији ово испричао:

Он је већ одавно имао намеру да се убије. Незадовољан животом, он је омирнуо и на себе и на све. Људи су га узео гањали, у животу никада није имао задовољства ни радости.

Једне вечери, он саопшти ову своју

намеру Борис и Васиљу. Ови су се тада само значајно погледали, а затим ми један од њих двојице од прилике ово рекао:

— Кад већ хоћеш да се убијеш, зашто не извршиш једно велико дело за Бугарску, па да будеш у Бугарској славлен као највећи бугарски народни јунак.

На његово питање, какво би то дело требало да изврши, одговорили су му: — Па да убијеш једну највишу личност у Србији.

Шта је после овог разговора било, Коста Штеров није хтео да каже, а Васил и Борис одричу да је овај разговор у опште међу њима вођен. Да је овај разговор у опште међу њима вођен у то ни полиција много не верује.

ЈЕДНО НЕПОЗНАТО ЛИЦЕ.

Како смо сазнали, сем ове тројице ухапшених Бугара требао је да буде у хапшен још један четврти, који је побегло.

Коста највише терети овога четвртог Бугарина, за кога полиција сумња да се у Београду још, добро прикривен, налази.

Овај је Бугарин, по речима ухапшеног Косте, цео у ов ствар и инсценирао.

ШТА ЋЕ ДАЉЕ БИТИ.

Дали је ово хапшење уочи Петровдана почетак једне велике афере или је ово само једно обично међусобно оптуживање међу људима калибра Штерова, Русова и Минера, за сада се још не зна, али је дужност наше полиције да истрагу доведе до краја.

Шта буде даље саопштићемо.

— ДР. —

Кроз Београд

— Репортерске белешке. —

ПИЈАНИЦУ И БОГ ЧУВА!

Милан Стојадиновић, портир, напио се прекиноћ на земљама и тако пијан је легао да се испави „на свеж луфт“ у Старом Гробљу, у близини Таш-Мајдана. Но зна шта је страшно сањао портир Милан, тек се у главном, онако у сну, котрљао и октрљао, док се најзад у зору није снотрљао и у сам Таш-Мајдан.

И ако је пао са висине од неких десет метара, Милан није претрпео никакве несреће, изузев што се, у доба кад је најслабе за спавање, пробудио и што је од стране жандарма по званичној дужности дотеран у квартал.

А дотеран је зато што је упорно, и по крају свих несрећа које је имао те ноћи, односно јутра, хтео да продају спавање у Таш-Мајдану. Каже, сањао је нешто здраво лепо, па му било незгодно да пренида...

ЗБОГ КИШНИЦЕ.

Јуче, кад осу над Београдом силан пљусак, изнесе госпа Милева, жена Пер Митровића, снајдера, бакарче да испред своје куће покупи кишницу. Али то паде криво некој госпођи цариниковици, њеној тако рећи првој комшиници, и она јој ни пет ни шест узврати бакарче. То изазва интервенцију госпа Милевиног мужа Пер снајдера, а умеша се и г. цариник (али не по званичној дужности!)

И паде крв. Госпа Милева, нека жу-стра женска, дочепа сикиру па дру да удари царинику; цариник шчепа госпа Милеву, а госпа Милевин муж Пер у згодном тренутку удари тако незгодно штапом г. цариника, да га облије крв.

Ова палилулска трагикомедија на бакарчетом, штапом, кишницом и сикиром добије свој епилог тек на суду, пошто љуто завађење стране неће ни да чују за измирења.

ставио крај и његовим мукама: Био је још срећнији када му је Корпоја јавио прено једнога слуге да ће га чекати у својој соби где има с њиме да разговара.

Не чекајући да прође време узалуд и да задочи, он се упути у велику кулу на Истоку, звану Кула Евангелиста, у којој је де Корпоја примао званичне посете. Идући, он срете де Корпоја, његовог златуца, с којима иђаше и Илина. Он прође Иллини и рече јој на уши неколико речи:

— Имам с вама да разговарам од стране де Селиња. Ствар је озбиљна! И он се удељи, ишчезне, оставивши Г-ју де Корпоја да дрхти и да етрахује.

И када је собарица и гувернанта упита-ше шта јој се десило, она слабиим гласом, с руком на срцу, одговори:

— То није ништа!, Оклизула сам се, и убила сам се у ногу...

То је била прва лаж Г-ја Иллине ондако је ушла у замак де Ла Нонб.

— Нема смисла — рече гувернанта, госпа од Бурнавила — чувати степенаци у тако рђавом стању. Још вечерас обратити се интенданту; ја не знам на што мисли Г. Бодангер, али у истини...

Докле је Г-ја де Бурнавил, удовица покојног Пенекена де Бурнавил који је за живота био гласник г. пастора Мерлена, изговарала ове речи, Корпоја је говорио Бланкадору:

— Ја вам очаран, господине, што вас видим под својим кровом. Седите... Вас су ми препоручили у исто време и моја рођака Г-ја де Ороп Моксен и моја велика пријатељица Г-ја де Трота - Мар. Ви сте ми: давнут добродошли! Увер-

вају ме, господине, да сте изразили жељу да ступите у моју службу, и да сте се одлучили да се одречете заблуде папизма и да пригрлите праву религију. Зато хвалим Господа Бога, а вама, господине, честитам на искренности.

Бланкадор поздрављаше сваку од ових реченица врло учтиво и настави даље слушати Корпоја:

— Рече ми је јачи, господине, да сте ви у особеној милости код Г-је де Трота-Мар, и да вас она јакно цени...

Ово последње мишљење мора да је последица речи које је Жанина казала Корпоју. Нада је Корпоја питао Жанину у каквим се односима налазе Бланкадор и Г-ја Маргерита, она одговори чисте и јасно:

— Ах! господин ће се зачудити кад му рече да је јутрос Орас госпи ударио шамар...

Бланкадор рече да се Г-ја де Трота-Мар према њему збиља показује врло благонаклона, и да му је веома пријатно што је у њеној служби.

— Господине, — рече Корпоја, — ја могу много за вас учинити. Али, морам вам рећи да и ви можете за ме исто тако много учинити.

Орас је протествовао... Како би могло он — незнатан човек — учинити неке користи једном племићу с таквим гласом?!

— Г-ја ваша господарица ће ме заклати господине!.. Ви то не знате, можда?... — Ах! господине! Могу разумети. Реч је о оној гадној новчаној афери?

— Гадној, господине! Али ви не знате

да је реч о једној огромној суми? — Да, господине, али ви ћете добити времена да је исплатите.

И, учинивши на адресу де Корпоја једну гримасу која куражи и храбри, Бланкадор усташе и оде да види да ли су врата добро затворена. Отвори их, погледа да ли се изогд није прикрио у предсобљу, поново их затвори и стаде пред Корпоја држећи две хартије које извуче из џепа: — Ево, господине, ко вас може умирити!

И он објасни Корпоју, који га је посматрао с чуђењем, како се може уредити ова ствар. Он изложи своју оријент, историју поклона који му је учинио, тобожињи губитак услед парнице с Бланкадором, и изјави на крају да ће се постарати да се продужи рок плаћања који је толико плашио Корпоја. На крају још рече:

— Господине, чујте ме! Ако хоћете да ми платите брзо хиљаду талира које ми дугује Г-ја де Трота-Мар, ја вам дам један своју часну реч да вам ова госпа неће никада тражити оно што сте јој дужни. Ствар стоји до мене. Уосталом, рећи ћу вам још једну ствар: ваш би интерес био да узмете за жену Г-ју де Трота-Мар.

Велика Модерна Словеначка Столарска Радња

намештај, канцеларијски намештај и т. д. — За солидност и тачност јамчи и п. публици најтоплије се препоручује

собног намештаја и стовариште фурнира

са својим стовариштем свих врста сувог дрвета и фурнира прима све поручбине као: собе за спавање, обедне собе, предсобља, намештај за салоне, луксуз мебл, кухињски с поштовањем **МИХЕЉ и МОДИЦ** Краља Александра ул. 70. преко пута Марвеног Трга

ТЕЛЕФОН БР. 22-88.

Новоотворена стакларско - порцеланска, фарбарска и стаклорезачка радња

ЈОЦЕ М. ЈОВАНОВИЋА

Краља Милана ул. бр. 95 преко пута Грађанске Штедионице

Препоручује свима грађевинарима и предузимачима, стакла за проворе и стакла за кровове, биљурна стакла за илгове, лупежују у најкраћем року. Примам на израду флака огледала која замењују потпуно нова. Препоручујем леп избор, плавог посућа као и осталу стакларску робу, нарочито скрећемо пажњу кафицијам и домаћинама где се могу са врло јефтиним ценом добити без конкуренције.

НЗ. Урамљујем слике и иконе у лепом набору рамова.

1135, 1-10

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА СИФИЛИС

болести коже и полних органа
Лечење гонореје (трипера) новим средством (вакцинотерапија)

Преглед крви код сифилитичких

Др. Драг. Т. Владисављевић

Дом „Анкер“ (Теразије) или Балканска ул. 7. г. Balkanska

Телефон 19-67 Téléphone

Maladies Cutanées et Vénéériennes. 74-100

869, 74-100

Ново отворена Гвожђарска Радња

Ђирковић и Матовић

Београд—Сава преко пута Београдске Задруге

ТЕЛЕФОН 11-15.

Има на стоваришту **ТРЕГЕРА** (гвоздених греда) и у свима димензијама све остале гвожђарске робе цене без конкуренције. 27-30

1107, 27-30

ЈА САМ БИО ГЛУВ

А САД ЧУЈЕМ. Ја сам изумео један ситан мали апарат, који је мења после 25-годишње глувоће повратио слух; — Ко хоће, да се једном ослободи глувоће, наглувости, вујања, севања, шиптања, ко хоће свој слух да поправи и отува од експлозија, промаје, воде, и т. д. тај нека ватражи моју брошуру „Ја сам био глув“ и нека пошаље 50 п. д. у поштанским маркама мом заступнику за Србију и Црну Гору:

Г. Бранку М. Марковићу — Ниш.

Ратницима са Куманова, Битоља, Окадра и Врегалнице, препоручује се овај апарат нарочито.

За одравање или побољшање слуха гарантујем.

Ђорђе Хамилтон

проналазач Хамилтонових трубица

НОВА ДРОГЕРИЈА

Милана В. Антонијевића и Ко

Београд. Теразије — Дом Анкера. Београд.

— ТЕЛЕФОН 21-16. —

Препоручује своје велико стовариште парфимерије и сапуна и свих осталих потреба за негу лица и тела, из првих француских и немачких кућа као: Kotu, Pinaud, Roder-glaer, Piver, Savoly, Meyer, Pierre, Bankmann, Klein и др.

Поруцбине из унутрашњости извршује одмах.

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

1063,

НАЈУСАВРШЕНИЈА СПРАВА ЗА УМНОЖАВАЊЕ РУКОПИСА

„ОПАЛОГРАФ“

ручна литографија

генерална продаја за Србију трговина хартија и писаћег материјала

МАРИЧИЋ И ЈАНКОВИЋ БЕОГРАД

Палата Прометне Банке

Најважнија својства „ОПАЛОГРАФА“ јесу:

1. Просто, спретно руковање.

2. Рукопис руком писан или на писаћој машини може се небројно пута после већ учињене употребе умножавати.

3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.

4. По брзини и чистоћи извађених отисака ни једна справа не може је никад стићи.

5. Врло економан, јер „ОПАЛОГРАФ“ не троши никакав материјал осим две хемиски справљене течности, које се врло споро троше и мастило а код рукописа писаће машине чак и мастило отпада, те према томе најрентабилнији је.

6. ОПАЛОГРАФ је солидне израде и никако није изложен квари.

7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат.

Ценовник са упуством шаљемо на захтев бесплатно.

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

1091, 24—

„СРБИЈА“

ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ У БЕОГРАДУ

(угао Кнегиње Љубице и Кнеза Михајла)

Друштво гарантује овим средствима

1. Друштвени капитал	Дин. 1.000.000—
2. Фондови резервних премија	„ 1.733.664-57
3. Остали фондови	„ 337.182—
4. Непокретно имање звано „Хајдук Вељко“ и „Мали Војник“	„ 876.783-06

Исплаћена осигурања до 1 децембра 1913 год. износе:

а) у одељењу живота	Дин. 498.000—
б) у одељењу пожара	„ 392.000—

„СРБИЈА“ је прво и једино српско друштво за осигурање које исплаћује дивиденду осигураницима.

Друштво „СРБИЈА“ врши под веома повољним и десетогодишњим сопственим радом утврђеним најсолиднијим условима ова осигурања:

1) Осигурања живота на случај смрти и доживљења; мираз женској и капитал мушкој деци; и пензије породици по нарочитој татифи.

2) Осигурања противу пожара: зграда, покућанства, робе, индустријских предузећа.

3) Осигурања стакла и огледала од ломљења и других штета.

4) Осигурања од несрећних случајева.

Полисе друштва „СРБИЈА“ од осигурања живота служе официрима као кауција при женидби.

Полисе друштва „СРБИЈА“ за осигурање зграда против пожара прима Угроза Фондова и Хипотекарна Банка Тргов. Пенз. Фонда као супор-гаранцију при давању zajmova.

Ближа обавештења даје бесплатно уграва „СРБИЈЕ“ у Београду, а у унутрашњости новчани заводи, овлашћени агенти и повереници за осигурање.

1051, 27

ДРУШТВЕНА УПРАВА.

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

1051, 27

ПЕСМЕ

М. БОЈИЋА

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

Издање ЦВЈАНОВИЋА — Београд.

И